

بسمه تعالی

## طرح درس اصول و فنون قانون گذاری

ویراست ۱/۰/۰

بهمن ماه ۱۴۰۲ - دانشگاه اصفهان

محمد منصورى بروجنى

[m.mansouri.b@ase.ui.ac.ir](mailto:m.mansouri.b@ase.ui.ac.ir)

[mansoori66@gmail.com](mailto:mansoori66@gmail.com)

### هدف

یادگیری نحوه مداخله کارشناس حقوقی در طرح‌ها و لوایح قانونی و آمادگی برای نگارش طرح‌ها و لوایح قانونی.

### منابع

- انصاری، باقر؛ اصول و فنون قانون گذاری؛ نشر دادگستر؛ چاپ اول؛ ۱۳۹۹.
- رینرسون، آرتور. جی؛ قانون نویسی گام به گام؛ مترجم: آزاده عبداله زاده شهر بابکی؛ انتشارات سمت؛ ۱۳۹۹.
- شیوه نامه نگارش طرح‌ها و لوایح (ویرایش پنجم)؛ اداره کل تدوین قوانین معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی؛ ۱۳۹۸.
- زاتنکی، هلن؛ قانون نویسی؛ مترجم: حسن وکیلان؛ انتشارات سمت؛ ۱۴۰۱.
- بیگ زاده، صفر؛ شیوه نامه نگارش قانون؛ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛ چاپ سوم؛ ۱۳۸۷.
- حاجی ده‌آبادی، احمد؛ بایسته‌های تقنین؛ پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی؛ چاپ دوم؛ ۱۳۸۵.

### شیوه

در جلسه اول دانشجویان به انتخاب خود در یک گروه سه نفری قرار می‌گیرند (حد اکثر ۷ گروه) و یکی از «طرح‌ها یا لوایح قانونی موضوع بررسی کلاس» به قید قرعه به آن‌ها اختصاص خواهد یافت. در جلسات تمرین، اعضای گروه به صورت دوره‌ای حاصل اجرای آموزش در طرح/لایحه خود را گزارش خواهند کرد.

امتحان پایان ترم به صورت متعارف وجود ندارد. ارزیابی درس بر اساس گزارش‌های تمرین گروهی انجام می‌شود و نمره اعضای گروه واحد است. گزارش کتبی پرونده که شامل یک مجموعه جامع از بررسی‌ها و ارزیابی‌هاست به عنوان امتحان کتبی پایان ترم لحاظ می‌شود.

## موضوع جلسات

۱. مراجع رسمی قانون در ایران
۲. تمرین: پیشینه‌یابی برای طرح / لایحه
۳. آشنایی با ابعاد مختلف قانون‌نویسی
۴. تمرین: تجزیه ابعاد سیاسی و ابعاد فنی طرح/لایحه؛ انتخاب‌های سیاسی بدیل ممکن در طرح/لایحه؛ تنویر اصطلاحات فنی غیر حقوقی در طرح/لایحه
۵. قانون‌نویسی: الزام‌آوری و وضوح عبارات قانونی
۶. تمرین: نقد طرح / لایحه از منظر الزام‌آوری و ارائه راه حل‌های بدیل.
۷. ادغام در نظم حقوقی
۸. تمرین: ارزیابی چگونگی ادغام طرح/لایحه در نظم حقوقی و راه‌های بهبود ادغام.
۹. تنقیح قانون
۱۰. تمرین: ارزیابی و بهبود قواعد تنقیحی طرح/لایحه.
۱۱. ابتکار قانون؛ الزامات شکلی و تقدیم آن.
۱۲. تمرین: نقد شکلی طرح/لایحه.
۱۳. بررسی در کمیسیون
۱۴. بررسی در صحن و نهایی‌سازی قانون
۱۵. تمرین: ارائه پرونده نهایی راجع به طرح/لایحه

## طرح‌ها و لوایح موضوع بررسی کلاس<sup>۱</sup>

۱. طرح قانونی ارتقای شفافیت مالی در کشور؛ دوره یازدهم؛ شماره ثبت ۸۴۲.
۲. طرح قانونی نظام آموزش همگانی؛ دوره یازدهم؛ شماره ثبت ۸۷۶.

---

<sup>۱</sup> از دوست گرامی جناب آقای دکتر محمد رجبی که عناوین طرح‌ها و لوایح مناسب برای این کلاس را پیشنهاد کرده اند، سپاس‌گزارم.

۳. لایحه قانونی نحوه مدیریت تعارض منافع در انجام وظایف قانونی و ارائه خدمات عمومی؛ دوره یازدهم؛ شماره ثبت ۷۵۸.
۴. لایحه قانونی حمایت از فرهنگ عفاف و حجاب (سلامت اجتماعی)؛ دوره یازدهم؛ شماره ثبت ۹۰۹.
۵. طرح قانونی کنترل و ساماندهی اجاره‌بهای املاک مسکونی؛ دوره یازدهم؛ شماره ثبت ۷۸۵.
۶. طرح قانونی قانون احزاب؛ دوره یازدهم؛ شماره ثبت ۷۸۲.
۷. طرح قانونی شفافیت آرای نمایندگان؛ دوره یازدهم؛ شماره ثبت ۵۳.